

POESIA

Vicenç Llorca

Cos de poderosa llum

Meteorα

Vicenç Llorca

Cos de poderosa llum

Pròleg d'Antoni Vidal Ferrando

Editorial
Meteorα

Col·lecció: Mitilene, 49
Direcció: Jordi Cervera

COS DE PODEROSA LLUM
© Vicenç Llorca Berrocal, 2019

Reservats tots els drets d'edició per
© Editorial Meteora, SL
Barcelona
www.editorialmeteora.cat
contacte@editorialmeteora.com

Primera edició: febrer de 2019

Pròleg: © Antoni Vidal Ferrando

Il·lustració de la coberta: Brigitte Bardot, a partir d'un fotograma de la pel·lícula *Le Mépris*

Fotografia de l'autor (solapa): © Xulio Ricardo Trigo

ISBN: 978-84-948342-5-7
Dip. Leg.: B.4373-2019

Disseny gràfic: Meteora, serveis editorials

Imprès a DC Plus, Sant Andreu de la Barca

SENSE L'AUTORITZACIÓ ESCRITA DE L'EDITOR, QUEDA RIGOROSAMENT PROHIBIDA,
SOTA LES SANCIONS ESTABLERTES PER LA LLEI, LA REPRODUCCIÓ TOTAL O PARCIAL D'AQUESTA OBRA
A TRAVÉS DE QUALSEVOL PROCEDIMENT MECÀNIC O ELECTRÒNIC,
INCLOENT-HI LA REPROGRAFIA, LA DIFUSIÓ PER XARXES TELEMÀTIQUES
I LA DISTRIBUCIÓ D'EXEMPLARS D'AQUESTA EDICIÓ
MITJANÇANT LLOGUER O PRÉSTEC PÚBLICS.

PRÒLEG

Cos de poderosa llum i les herències d'Ulisses

ANTONI VIDAL FERRANDO

Hi ha una mena de fils conductors que relacionen les distintes manifestacions de l'art, les quals són espais de llibertat i de coneixement, pura aventura existencial que transcendeix i complementa els límits de la raó, i una de les poques realitats capaç de projectar-se en totes les direccions de l'espai i del temps sense perdre els seus valors intrínsecs ni veure alterada la seva essència. Quan aquestes manifestacions entren en diàleg, a vegades esdevenen camins fonamentals de la revelació de la vida a través de la imatge. És el que posa de manifest Vicenç Llorca amb els versos magnífics, entusiastes, intel·ligents de *Cos de poderosa llum*. Un títol metafòric que sintetitza perfectament allò que planteja l'autor en el seu llibre. Llorca ens ve a suggerir que l'existència humana cobra

la seva imatge a partir de la llum («fragments de llum / que lluen en el cos / com petits anuncis d'eternitat»), i que el cos és l'expressió de la imatge. Fins al punt que aquesta pot arribar a substituir-lo: «... ja no hi ha cossos, / sinó pures, ascètiques imatges...» es diu a la cita inicial de *Cos de poderosa llum*, un llibre que, fet i fet, acaba essent un bell diàleg entre la imatge poètica, la imatge filmica i la imatge pictòrica.

A la primera part d'aquesta obra —en total vuit poemes—, a partir de la idea que el cinema revela l'essència humana per mitjà de la llum que travessa el film i crea la ficció d'un cos, es reflexiona a fons sobre la relació entre vida/imatge/cos/llum. Vicenç Llorca coneix el tema amb profunditat, ja que el va tractar admirablement a la seva tesi *Sota el signe de l'Odissea*, on s'exposa, entre altres coses, que el viatge del cinema modern podria ser vist com un itinerari que s'inicia en la consciència del paisatge desolat de les ciutats destrossades per la Segona Guerra Mundial —una mena de Troies del segle xx— i que culminaria en l'Ítaca d'un món més humanista.

El títol d'aquesta primera part, *Viaggio in Italia*, fa referència al film del mateix nom de Roberto Rossellini, un film considerat com el punt de partida de la modernitat cinematogràfica. Tots els poemes —excepte el darrer, els versos del qual són la suma dels títols dels anteriors—, s'inspiren en una figura femenina: la de sis actrius i la de la protagonista de la novel·la *El menyspreu*,

d'Alberto Moravia, novel·la que ve a ser una reflexió sobre la imatge i la vida basada en l'argument de l'adaptació de l'*Odissea* al cinema. Aquestes set figures femenines representen el paper de muses contemporànies de l'amor. «I afirmo l'amor entre cossos escàpols», escriu Llorca. O també: «... els amors són un únic amor».

A la segona part, que té el mateix títol del llibre, s'entra ja directament en l'experiència amorosa, màxima exponent d'un cos que no només rep llum, sinó que en dona («Perquè un cos és la llum atrapada al cor, / he nedat en les mars del teu sexe»). Aquí la imatge cinematogràfica s'alterna amb la literària amb la recreació moderna de tòpics com la cançó d'alba («Perquè la sang transporta / una llum que ignorem / he decidit abraçar-te / en una blava cançó d'alba.» O, per exemple: «Perquè el dia s'allarga si canto a midons»). La cita inicial, de la versió romàntica de Pindemonte sobre l'*Odissea*, incideix en la bella imatge de l'envellir plegats a partir dels cabells que blanquegen. Vicenç Llorca ho té clar: «fora de l'amor no hi ha camí». Al final, tots els títols junts convergeixen en un poema de tancament.

Aquesta tècnica, inspirada en Foix, es manté a la tercera part, la qual pren el nom d'una flor típica de l'Empordà que fascinava Salvador Dalí: *Sempreviva*. Aquest nom és el símbol de la continuació de la vida damunt la terra («... una flor / que mai no mor / als ulls de Dalí.»). Des del primer poema, aquí, ja apareix la imatge

pictòrica, que es concreta en versos com «Dalí i la imatge del temps en la pintura.» Va molt associada al paisatge tel·lúric de Port Lligat i Cap de Creus i a la seva prolongació fins a Menorca. D'aquesta manera, la Mediterrània, la idea de la qual, amb tots els seus mites, s'havia anat perfilant durant les pàgines anteriors («Volies anar a Grècia i convocar els seus déus». O: «... perquè el somriure fos l'arc / on tensar el reconeixement de la meva llar.» O també: «I sobreviure sols és possible / dins la confusió del mar.»), ara es fa més pròxima i concreta. Una Mediterrània que, d'altra banda, se'ns presenta en versió més lliure i moderna, i en la qual «... els ous creixen entre les olive-res» i «... les barques dels pescadors s'amunteguen / en finestres cúbiques...».

A *Sempreviva* la reflexió sobre l'art i la literatura del segle xx, que ha emmotllat bona part del nostre pensament i de les nostres facultats creatives, pren rellevància en la suite: «Llavors he escrit: en les herències d'Ulisses, l'*Odissea* del segle XXI ha de ser més lírica que èpica. Mentrestant, Ezra Pound explica a James Joyce i T. S. Eliot com parlar amb Ulisses en el segle passat. Godard, més tard, ho filmava gràcies a Alberto Moravia.» La selecció és acurada: des de Pound, que influeix Eliot i Joyce, la modernitat cultural s'explica en bona part per l'influx de l'*Odissea*. Godard ho recull en termes cinematogràfics quan adapta la novel·la *El menyspreu*.

Vicenç Llorca ho versifica de manera brillant, perquè, entre altres raons, endemés d'un excel·lent poeta, és un notable assagista. I mentre els seus poemes naveguen «... sobre tombes de verbs i personatges» i ens parlen de «... l'Odissea secreta / que habita en cadascú de nosaltres» també ens recorden una de les característiques fonamentals de l'art del segle xx: la intertextualitat, la qual depuren i, en certa mesura, ironitzen.

Tot plegat va molt més enllà d'aquests plantejaments. Perquè els versos de *Cos de poderosa llum* no neixen de l'erudició, sinó de la veritat existencial de l'autor. Quan ell parla de Grècia, d'Homer, de pintura, de cinema, dels espais mediterranis o de la modernitat cultural, el que fa de debò és prescindir de qualsevol mena de retòrica i confiar en les possibilitats de les paraules per tal de reflexionar sobre l'amor i les altres essències que han anat configurant la seva vida.

El llibre acaba projectant l'humanisme al segle XXI. D'aquí la troballa final: si a Homer li feim caure l'erra, apareix la paraula «home».

•

COS DE PODEROSA LLUM

*Temple de l'esperit: ja no hi ha cossos,
sinó pures i ascètiques imatges
davant les quals el pensament
sembla greu, opac, pesat.*

CHARLES LEWINGTON

(Del film *Viaggio in Italia* de Roberto Rossellini)

Viaggio in Italia

Què havia succeït en realitat en el moment just en què m'havia ajagut a la platgeta, a dintre de tot de la cova? ¿M'havia adormit i havia somniat que havia estat amb Emilia, la veritable Emilia de carn i ossos? ¿O bé m'havia adormit i havia somniat que em visitava el fantasma d'Emilia? ¿O bé encara m'havia adormit i havia somniat que dormia i somniava l'un o l'altre dels dos somnis ja dits?

ALBERTO MORAVIA

El menyspreu

Desperto amb tu a Noto

Amb Monica Vitti
a *L'avventura* d'Antonioni

L'insomni m'ha portat a la teva joventut
que desperta, incandescent,
en la llum amb què respira un film.

El·lipsi de la mirada.

I mentre el sol inunda
(dolçor inesperada en els dits balbs
d'aquest pescador d'aurores)
el traç de la meva grafia,
les mitges a les teves cames,

Monica,

em fan creure de nou en el món.

M'hi enamoro en un pla paral·lel.

• • •

Atorgues melodia humana al cant,
subtil tornaveu
de les ones hertzianes
mentre els nostres ulls s'enreden, amorosos,
en el fluir de dues vides que s'esperen.

Sempre he estat amb tu a Noto.
Ho saben les el·lipsis de les mirades,
els plans on tu i jo
resumim en un film
el cos de la memòria.

Viure no hauria de ser oblidar,
tan ràpid,
sinó recordar l'oblit,
tan lent.

Canto amb tu un matí
d'illa mediterrània,
quan els escenaris barrocs
ens signifiquen en una frase bella.
I et tinc ja per sempre,
amor secret que el temps ignorava:

comes que acarono,
veu que esdevé el cant
on aprenc a recordar
l'oblit de la joventut.

I afirmo l'amor entre cossos escàpols

Amb Ingrid Bergman
a *Viaggio in Italia* de Rossellini

Soc en un temple en blanc i negre.

Mai no hauria dit que l'esperit
fos alhora l'afirmació i la negació del color.

I els murs són als caminants les veus
que ressonen en el buit
del que resta del pas dels humans,
com un fòssil de creences, entre la natura.

Cossos escàpols,
com havia de saber que esdevindríem,
tu i jo,

la lava d'un volcà extingit,
la fotografia sobtada de dues mòmies
que van morir mentre s'estimaven.

Els nostres secrets estan fets
de paraules inscrites en raons de cendra.

Qui m'havia de dir,
Ingrid,
que em portaries les deesses antigues,
que seríem amor etern
en una mort fugissera!

I ombres fugisseres en sols de nits

Amb Jeanne Moreau
a *La notte* d'Antonioni

Entres en la meva obra,
Jeanne,
quan vols sortir de la meva vida,
després que la veu s'ha esborrat de la cinta
i el ball s'ha fos en la foscor
com el jazz en un *dry* Martini.

Volies un vers
i t'he donat una novel·la.
Volies tornar a la casa natal
i t'he perdut en edificis moderns.
Volies anar a Grècia i convocar els seus déus
i t'he abandonat al buit dels carrers de Milà.

Però resta la carta on, mullada d'alba,
la tinta encara conserva l'amor que et soc.

I la nit amb pluja,
Jeanne,
amb la pluja on tot serà sempre,
si m'ho demanes.

Sé que ets la creació

Amb Anita Ekberg
a *La dolce vita* de Fellini

Ets la mare terra,
la germana, l'amiga,
l'amant inexhaurible
on el temps signa descendència.
Balles el rock
com si una deessa antiga
hagués decidit renéixer entre nosaltres,
i el txa-txa-txa desperta el ritme
dels teus pits on la mirada es perd
com el romàntic en l'infinit.

Anita, tots hem de triar:
originar-me en tu significa
reproduir el moment exacte
de la creació on món i poema
es troben purs, primers, indissolubles.

No vull que l'amargor
s'instal·li en cap pas.
Em fas por perquè sé que em perdre
entre els mites, lluny de casa,
sense cap casa, nu i exiliat
d'un petit déu protector.

I em banyo amb tu en la font eterna
d'una ciutat que un dia va somniar
un carrer immortal,
quan la nit uneix els imperis passats
amb els versos presents.
Els nostres cossos són la història
reconeguda en l'aigua
que perfora les pedres sense minerals,
que penetra les esferes del sentiment,
que ens trasllada a la quimera
d'un paradís tan inexpert com inesperat,
on cap ocell no anuncia res
perquè som nosaltres els missatgers
de l'inici de les hores
i el curs incessant dels segles.

• • •

Anita,
en tu em perdo,
per tu creo,
amb tu visc
en la lletania de la buidor
inquietant de l'espai,
en l'estremiment d'una *dolce vita*.